

JASKINIA WORONICZÓW

Tryhurach nad Teterowem
pod Żytomierzem.

Teterów bierze swój początek około wsi Borkowice, w gub. wołyńskiej, w powiecie żytomierskim, a przepływając pod Cudnowem i Żytomierzem, wchodzi dalej w powiat radomyński, do gubernii kijowskiej, gdzie przy miasteczku Kutycza uchodzi do Dniepru. Poruszając wiele młynów, poczynając od wsi Wepryna, za Radomyślem, niewiele jak na mil 8 od ujścia. Zostawiając po sobie wysokie łożyska rzek wołyńskich, Teterów kieruje się nie z południa na północ, według pochyloności wołyńskiego grzbietu ku nizinom poleskim, ale z zachodu na wschód. Równiny jakie obława, wznoszą się nad poziom Czarnego morza zaledwie na 300 stóp pryzm. Na mapie geologicznej profesora Eichwalda, wykonanej podczas podróży jego w r. 1829 po tych okolicach, znajdujemy zaznaczone w pobliżu Teterowa dwa punkta wulkaniczne: dwa bliżej źródła po obu stronach rzeki. Przypadają mniej więcej w lasach trojanowskich, jeden daleko, po prawej stronie, przy samym ujściu do Dniepru, i czwarty bliżej ujścia, około Radomy-

Teterów przepływa po większej części okolicy leśniste; łożysko ma wąskie, najeżone gęsto skalami granitu, a brzegi jego co krok niemal układają się w malownicze widoki. Do liczby ich należy dość obszerna naturalna jaskinia, nazywana *jaskinia Woroniczów*, wznosząca się w granicach małej osady *Trybury*, o mil trzy od Żytomierza odległej. Osada Trybury, ściśnięta na małej polance wśród lasów i będąca dziś własnością skarbu, otoczona jest do-

gdyś należeć musiała. Przed laty trzydziestu składała się zaledwie z kilku chat włościańskich, po przeniesieniu których do innych majątków skarbowych, pozostał tu tylko dawny drewniany monaster, z drewnianą cerkiewką i wzniesiony obok nowy, murowany monaster z taką cerkwią, jakoteż dom stacyi etapowej.

Podanie odnosi początek monasteru do czasów bardzo odległych. Nie mając pod ręką erekeji, nie możemy rozstrzygnąć tej kwestyi. Przypusz-

czaćby jednak należało, że musi być fundacją Woroniczów, jak wskazuje tradycyjna nazwa jaskini, w której członkowie tej rodziny, podczas napa-
dów tatarskich i innych katastrof, chronić się mieli.

Pierwszy ślad o protoplaście rodziny Woroniczów znajduje się w przywileju Aleksandra Jagiellończyka (daty nie wiemy), którym *ziemiańcowi z gromadki, Iwasce Woroniczowi*, nadaje *siedlisko Krasne*. Zygmunt I, przywilejem w Brześciu 4 czerwca 1511 r. wydanym, nadanie to potwierdza. Iwaszko miał dwóch synów, Gniewosza i Iwaszkę. Linia pierwszego musiała wygasnąć, od drugiego zaś wyprowadza li ród swój Jan Paweł Woronicz, arcybiskup i brat jego rodzony Wojciech, którego potomkowie do dziś dnia żyją. Synowie Wasyla Woronicza, pisarza kijowskiego, praprawnuka pierwszego Iwaszki, w r. 1617 dzieląc pomiędzy siebie dobra Trojanów, które oczywiście pierwsi już do té

JASKINIA WORONICZÓW W TRYHURACH NAD TETEROWEM, 1 OD ŻYTOMIERZEM.